

ERDAL BAHÇIVAN
İSTANBUL SANAYİ ODASI YÖNETİM KURULU BAŞKANI
İSTANBUL SANAYİ ODASI MECLİSİ TOPLANTISI
KONUŞMA METNİ

Mart ayı olağan meclis toplantımıza hoş geldiniz diyor, şahsım ve yönetim kurulumuz adına sizleri saygı ve sevgi ile selamlıyorum.

Sözlerime, bizi bir süredir derinden yaralayan terör ve şiddeti kınayarak başlamak istiyorum. Acımız her geçen gün artıyor. Hüzünlüüz, yaralıyız. Ama biliyor ve inanıyoruz ki; terör geçmişte olduğu gibi, bugün de bu topraklarda amacına asla ulaşamayacaktır.

Dün Brüksel’de yaşanan üzücü terör saldırılarının da gösterdiği gibi, terör tek bir coğrafyanın değil, dünyanın bir sorunu haline geliyor. Ülkemizde ve Brüksel’de son terör saldırılarında hayatlarını kaybedenlere Allah’tan rahmet, yaralılarımıza acil şifalar diliyorum.

Zorluklar karşısında kenetlenmesini çok iyi bilen bir milletiz. Geçtiğimiz hafta 101’nci yılını kutladığımız Çanakkale Zaferi, bunun en güzel örneğidir. Birlik ve beraberliğimizin sembolü olan Çanakkale ruhu, Kurtuluş Savaşı’nda olduğu gibi, bugün de toplumumuzun yüreğinde yaşamaktadır. İşte bu gerçek karşısında, hiçbir güç geleceğimize olan inancımızı karartamaz.

Bu inanç eşliğinde başta Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere, bu toprakları vatan yapan bütün kahramanlarımızı rahmet ve minnetle anıyorum.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanımız Sayın Sema Ramazanoğlu, “Değişen Dünyada Sosyal Politikalar, Kadının Üretimde Artan Rolü ve Kadın Girişimciliğinin Ekonomimiz Açısından Önemi” konulu bu ayki meclis toplantımıza katılarak bizleri onurlandırdınız, hoş geldiniz diyorum.

Ana gündem maddemizle ilgili düşüncelerimi açıklamadan önce, ülkemizin ve dünyanın gündemindeki bazı konulara değinmek istiyorum.

Uzun zamandan beri dünya ekonomisinin ve finans dünyasının baş aktörlüğüne soyunan FED’in, geçtiğimiz hafta aldığı karar, gelişmekte olan ülke piyasalarını bir “bahar havasına” soktu. FED kaynaklı bu bahar uzun sürmeyebilir. Bugün vites küçültmüş olan FED’in, gelecek dönemde daha yüksek faiz artırımlarıyla bu yavaşlamayı telafi etme yoluna gidebileceğini unutmamalıyız. O halde, temkinli davranmakta fayda bulunmaktadır.

Yine finansal dünyayla ilgili bir diğer gelişme de Avrupa’da yaşandı. Avrupa Merkez Bankası, 10 Mart’ta gerçekleştirdiği para politikası toplantısında, piyasaların beklediğinden daha geniş çaplı bir parasal genişleme kararı aldı.

Ancak toplantı sonrası Avrupa Merkez Bankası Başkanı’nın daha fazla faiz indirimi olmayacağı yönünde bir sinyal vermesi Avrupa piyasalarını ihtiyatlı hareket etmek zorunda bıraktı.

Avrupa Birliği bağlamında güncel bir gelişme ortamının daha içinde bulunuyoruz: Geçen hafta Türkiye ve AB liderleri arasında mülteci krizinin çözümü için anlaşma sağlandı. Anlaşmanın Türkiye için önemli yönlerinden biri, koşulların yerine getirilmesi halinde Haziran 2016’dan itibaren Türkiye vatandaşlarının Avrupa’ya vizesiz seyahat edebilecek

olmasıdır. Aynı zamanda, Türkiye'nin AB'ye üyelik sürecinde 33 numaralı "Mali ve Bütçesel Hükümler" müzakere başlığı da açılacaktır.

Türkiye-AB ilişkilerinde yaşanan bu yakınlaşmanın daha da geliştirilerek sürdürülmesinin her iki taraf için de olumlu sonuçlar doğuracağına inanıyoruz.

Ülkemizdeki ekonomik gelişmelere bakacak olursak, FED'in ve Avrupa Merkez Bankası'nın biraz önce açıkladığı kararlarından ülkemizin olumlu etkilendiğini görüyoruz. Yılbaşında 3 TL'nin üzerinde seyreden dolar kuru geçtiğimiz günlerde 2,85 TL'ye kadar düşüş gösterdi. Benzer şekilde 5 yıllık gösterge tahvil faiz oranı da yılın ilk günlerinde yüzde 11,4'lere kadar çıkmışken son günlerde yüzde 10'un hafif üzerinde seyretti. Borsa İstanbul 100 endeksi de son 4 ayın en yüksek seviyelerine ulaştı.

Finansal piyasalarda bu gelişmeler yaşanırken reel sektörde yıla beklenenden güçlü bir başlangıç yaptık. Sanayi üretimi Ocak ayında yüzde 5,6 ile sürpriz bir artış gösterdi ve üretim hacmi tarihi rekor seviyesine ulaştı. Bu rekor seviyeye rağmen düşüş gösteren reel kesim güven endeksi ve yatay seyreden kapasite kullanım oranı, üretimdeki artış eğiliminin gelecek aylarda sürdürülebileceği konusunda ciddi soru işaretleri yaratmaktadır.

Şubat enflasyonu gıda ve enerji gruplarının etkisiyle aşağı yönlü bir eğilim gösteriyor. Buna rağmen çekirdek enflasyondaki yıllık artışın sürmesi para politikasının manevra alanını daraltmaya devam ediyor. Diğer taraftan son haftalarda TL'nin değer kazanması, döviz kuruna bağlı etkileri hafifleterek enflasyona olumlu yansiyacak gibi gözüküyor.

Dış ticaret tarafına bakacak olursak, her ne kadar son dönemde artış eğilimi gösterse de petrol fiyatlarının tarihi diplerde seyretmesi dış dengelerimizi olumlu etkiliyor. Buna karşılık ihracat tarafında AB ve Afrika pazarlarının olumlu katkısına rağmen özellikle Rusya ve Ortadoğu'daki gelişmelerin olumsuz yansımalarını çok açık bir şekilde görmeye başladık. Son aylarda Rusya ile yaşanan olumsuz ilişkiler ve güvenlik endişeleri nedeniyle turizm ve bağlı sektörlerde sıkıntılar yaratıyor; bu durum cari açığı iyileşmeyi sınırlayabilir.

Yine yurtdışındaki belirsizlik ve risk ortamı ekonomik güven göstergelerini olumsuz etkilemeye devam ediyor. Tüketici güven endeksi Mart'ta yatay bir eğilim göstermekle birlikte zayıf düzeylerde kalmayı sürdürüyor. Öte yandan, işsizlik oranının dört yıllık bir aradan sonra 10,3 ile yeniden çift haneli rakama ulaşması, üzerinde durulması gereken önemli bir noktadır.

Özellikle reel sektörde giderek artan firma bazlı sıkıntılar, gerek bankacılık, gerekse üretim sektörünü ciddi şekilde tedirgin etme boyutlarına ulaşmıştır. Bu noktada son haftalarda üst üste yaşanan terör olaylarının günlük yaşamı ve ekonomik canlılığı etkilemesine izin verilmemesi kritik önem taşımaktadır.

Ülkemizin ve dünyanın gündemindeki bazı konulara bu şekilde değindikten sonra, ana gündem maddemizle ilgili düşüncelerimi şimdi sizlerle paylaşmak istiyorum.

Her şeyden önce bu ayki konumuzu global bir bakış açısıyla ele almamızın faydalı olduğunu düşünüyorum.

Günümüzde, küreselleşmenin etkisiyle, fikirlerin ve insanların hiçbir zaman olmadığı kadar hızlı yolculuk ettiği bir dünyada yaşıyoruz. Ama aynı zamanda bu küresel dünyada

eşitsizlikler de giderek artıyor. İşte bu çarpık küreselleşmeyle birlikte, dünyada her geçen gün daha fazla insanın yaşam koşulları bozuluyor ve yoksulluk yeryüzü ölçeğinde yaygınlık kazanıyor.

Bir kere daha vurgulayacak olursam; bugün dünya gerçekten çok eşitsiz ve çok adaletsiz. Şimdi bu bağlamda bazı verileri sizinle paylaşmak istiyorum: Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü'nün (OECD) belirttiğine göre, OECD ülkelerindeki nüfusun en zengin yüzde 10'luk bölümünün ortalama geliri en yoksul yüzde 10'un gelirinin yaklaşık dokuz katıdır.

Aynı doğrultuda bir başka rapor da, Credit Suisse'in 2015 Küresel Zenginlik Raporudur. Bu rapora göre, dünyadaki varlıkların yarısı, şu anda dünyadaki nüfusun en zengin yüzde 1'i tarafından kontrol edilirken, dünya nüfusunun diğer yarısı, hep birlikte küresel zenginliğin yüzde 1'inden daha azına sahip.

İşte bu eşitsizlikler karşısında, toplumsal düzenin korunması ve sosyal barışta sürekliliğin sağlanması için sosyal politikalar büyük bir önem taşımaktadır.

Sosyal politikalar dünyada giderek önem kazanırken, kapsayıcılığı da artmaktadır. Bu politikalar, Sanayi Devrimi'yle birlikte sadece çalışanları hedeflerken; bugün hedefinde işsizler, gençler, kadınlar, çocuklar, yaşlılar, engelliler gibi toplumun geniş bir kesimi bulunmaktadır.

Kapsayıcı sosyal politika anlayışı ülkemizde de benimsenmiş durumdadır. Bu çerçevede son olarak, 64. Hükümet'in Programında da yazıldığı gibi, yoksulluğun ortadan kaldırılması, ihtiyacı olan herkese sosyal destek sunulmasının temel görev olarak kabul edilmesi; ayrıca gelir dağılımının iyileştirilmesinin temel hedef olarak belirlenmesini memnuniyetle karşılıyoruz.

Bu konuda, her şeyi elbette devletten beklememeliyiz. Kamunun sınırlı kaynakları nedeniyle dernek ve vakıflar başta olmak üzere sivil toplum kuruluşları da daha fazla görev ve rol üstlenmelidir.

İstanbul Sanayi Odası, birçok alanda olduğu gibi, bu açıdan da öncü bir rol oynamaktadır. Biz sanayiciler, İstanbul Sanayi Odası Vakfı'nın çatısı altında, "Paylaşmak insanı zenginleştirir" anlayışı eşliğinde, yirmi yılı aşan süre zarfında, başta eğitim olmak üzere muhtelif sosyal sorumluluk projelerini yürütmekteyiz. Hep birlikte elbirliğiyle yürüttüğümüz sosyal sorumluluk çalışmalarını, bundan sonra da aynı heyecan ile sürdüreceğimizi burada özellikle vurgulamak istiyorum.

Sosyal politikalarla ilgili düşüncelerimi sizlerle paylaşırken, son bir hususa daha değinmek istiyorum: Sosyal yardımlar, kısa ve orta vadede sosyal ve ekonomik yoksunluk yaşayan vatandaşların ihtiyaçlarını karşılarken, uzun vadede ise bireylerin nitelikli bir şekilde ekonomik ve sosyal yaşama katılımını amaçlamalıdır. Bir başka ifadeyle; uygulanan politikalar, bağımlılık yaratarak kişiyi tembelleğe itmemelidir.

Biraz önce belirttiğim gibi, sosyal politikaların kapsamı son derece geniş olmakla birlikte, odağında aile bulunmaktadır. Bunun nedeni, ailenin toplumun temel taşı, küçük bir modeli ve vazgeçilmez hücresi olmasıdır. Öyle ki, toplumun huzuru ailenin huzurlu olmasına bağlıdır.

Ancak, son dönemlerde maalesef aile kurumunun giderek zayıflamakta olduğunu görüyoruz. Günümüzün tüketim toplumlarında, bencilliğe varan bireycilik anlayışı hüküm sürerken, maddiyat da huzurun önüne geçiyor. Konunun uzmanlarının uyardığı gibi; böylesi bir gidişin sonucunda aile birliğinde çökme ve çözümlerin yaşanması, toplumsal sorunları da hiç şüphesiz beraberinde getirir. O halde sağlıklı bir toplum için ailenin önemini asla aklımızdan çıkarmamalıyız.

Hayatın her evresinde en önemli kurum olan aile kurumunu güçlü tutmak, hem yetişkinler hem de çocuklar için daha sağlıklı bir geleceğe adım atmanın en doğru yolu olacaktır.

Huzurlu bir toplum için ailenin önemine değinirken, ailenin temel direğinin kadın olduğunu da unutmamak gerekiyor. Kadın, aile için bir temel direk olurken, günümüzde ülkelerin ekonomik ve insani gelişmişliğiyle kadınların sosyal ve iş hayatına katılımı arasında doğrudan bir ilişki bulunmaktadır.

Bu noktaya kadınlar ve toplumlar hiç de kolay ulaşmadılar. Bunun arkasında uzun ve büyük bir mücadele var. Yeryüzünde dünya nüfusunun yarısını oluşturan kadınlar, yüzlerce yıl toplumsal ve ekonomik yaşamın dışında bırakıldıktan sonra, Sanayi Devrimi'yle birlikte iktisadi ve toplumsal hayatta daha fazla yer edinmeye başladılar.

Ücret ve çalışma saatlerinin düzenlenmesiyle başlayan mücadele, 20'nci yüzyılın başlarında dünyanın farklı coğrafyalarında kadınlara eğitim, sağlık ve siyaset alanlarında da bazı hakların elde edilmesiyle devam etti.

Bugün bu alandaki mücadele eğitime, istihdama, karar mekanizmalarına daha fazla katılma, ekonomik hayatta girişimci olarak daha çok rol üstlenme şeklinde sürüyor. Gelişmiş ülkelerde kadınlar bu alanlarda ciddi kazanımlar elde etmiş olmakla birlikte, gelişmekte olan ülkelerde sorunlar devam etmektedir.

Bugün artık sürdürülebilir ekonomik büyüme için kadınların işgücüne katılımının artması ve becerilerinden daha fazla yararlanması gerektiği genel olarak kabul edilmektedir. Öyle ki, yapılan araştırmalara göre, kadınların becerilerinden daha iyi yararlanması durumunda GSYH'da yüzde 2'lik kazanım elde edilmesi öngörülmektedir.

Ülkemize bakacak olursak, 25 yaş ve üzeri kadınlarımızın yüzde 64,4'ünün en çok ilköğretimi bitirmiş olduğunu görüyoruz.

Eğitimsizlik sorunu, kadın istihdamını da hiç kuşkusuz olumsuz etkiliyor. Bu nedenle, kadınların ülkemizde işgücüne katılım oranı gelişmiş ülkelerin çok gerisinde bulunuyor.

Kadınların büyük çoğunluğunun eğitim fırsatına sahip olamaması onların istihdamda, karar mekanizmalarında ve siyasette yer alamamasına ve çoğu kez aile içi şiddete katlanmasına yol açıyor.

Çok önemli gördüğüm bir hususa bir kere daha dikkatinizi çekecek olursam: Kadınlara yönelik mevcut eşitsizlikleri giderebilecek, toplumsal dönüşümü gerçekleştirebilecek başlıca araçlardan biri eğitimidir.

Kadınların işgücüne katılımına gelince; Türkiye'de son yıllarda özellikle hizmet sektörünün gelişimine ve kadın istihdamına yönelik teşviklerin artışına paralel olarak, kadın işgücüne

katılım ve istihdamında bir ilerleme sağlandığını biliyoruz. Ancak kadınlarda işgücüne katılım oranı yüzde 30'larda ve ülkemiz bu anlamda OECD ülkeleri arasında geri sıralarda olmayı sürdürüyor.

Ülkemiz, kadınların toplumsal temsiliyeti konusunda da parlak bir tablo çizmiyor. Özellikle son 10 yılda kadınların parlamentodaki temsiliyeti konusunda belli bir artış görülmesine rağmen parlamentodaki kadın milletvekili oranı halen yüzde 15'in altındadır.

Ana gündem maddemizde de belirttiğimiz kadın girişimcilerimizin durumunun yeterli ve parlak olmadığını görüyoruz. TÜİK'in 2014 yılı anket sonuçlarına göre Türkiye'de toplam girişimcilerin sadece yüzde 15,7'si kadındır.

Bir kere daha söyleyecek olursam, bütünsel ve sürdürülebilir kalkınmanın yolu, kadınları da ekonomik sisteme hem işgücü hem de girişimci olarak entegre etmekten geçmektedir.

İşte bu noktada, İstanbul Sanayi Odası olarak öncelikli misyonlarımızdan birinin de; bu konudaki çaba ve girişimlere aktif olarak destek vermek olduğunu burada özellikle belirtmek istiyorum.

Çatı örgütümüz TOBB bünyesinde faaliyet gösteren Kadın Girişimciler Kurulu, kadınlar arasında girişimcilik ikliminin geliştirilmesi çalışmaları kapsamında "Sanayici Kadın Girişimciler Çalışma Grubu" kurmuştur. İstanbul Sanayi Odası olarak bu grubun çalışmalarına ev sahipliği yaparken, Meclis ve Meslek Komitelerimizin kadın üyelerinin de bu grupta aktif olarak yer aldığını sizlerle burada paylaşmak istiyorum.

Kadınların ekonomik ve sosyal hayata katılımının önündeki engeller kaldırıldığı takdirde daha huzurlu bir Türkiye ve dünyaya kavuşacağımıza yürekten inanıyorum.

Ana gündem maddemizle ilgili görüşlerime bu şekilde değindikten sonra, şimdi bir davetimize değinmek istiyorum:

Komşu ülke İran'ın başkenti Tahran'a 29 Nisan-1 Mayıs 2016 tarihleri arasında bir meclis ziyareti planlamış bulunuyoruz.

Bu ziyaretimizi İran Ticaret, Sanayi ve Madenler Odası ile Tahran Ticaret, Sanayi ve Madenler Odası'nın konuğu olarak gerçekleştireceğiz. Ziyaretimiz süresince İran ile ticaret ve yatırım potansiyellerini ele almayı ve ikili iş görüşmeleri yapmayı amaçlıyoruz. İran ziyaretimize siz meclis üyelerimizden gelecek yoğun bir katılımın bizleri mutlu edeceğini özellikle belirtmek istiyorum.

Sözlerime son verirken, Sayın Bakanımıza tekrar hoş geldiniz diyor, hepinizi bir kez daha saygı ve sevgiyle selamlıyorum.